

Oponentní posudek diplomové práce

Jan Hron: *Historie, koncepce a vnímání náboženského prostoru v římské imperiální době a vliv topografických metafor a jeho interpretaci*, UK HTF
2015

Práce diplomanda bc. Jana Hrona má titul „*Historie, koncepce a vnímání náboženského prostoru v římské imperiální době a vliv topografických metafor a jeho interpretaci*“. Autor se v ní zabývá interpretací náboženského života a prostoru v římském imperiu. Téma zpracovává z perspektiv definovaných několika metaforami (metaforou sítě, centra a periferie, turismu, muzea, divadla), přičemž legitimitu metaforického jazyka ve vědeckém diskurzu odůvodňuje v první kapitole. Práce je podložena studiem současné anglickojazyčné odborné literatury v nadstandardním rozsahu (seznam literatury má rozsah 16 tiskových stran).

1. Kritika jazyka práce

Nejzásadnější pochybnosti a největší rozpaky vzbuzuje práce svým jazykovým zpracováním. S frekvencí vylučující náhodný zásah tiskařského šotka se v ní vyskytují příklady snad všech myslitelných typů syntaktických, lexikálních i stylistických chyb, které velmi ztěžují recepci a interpretaci autorova textu. Kromě mnoha chyb gramatické koherence (volba chybných pádů substantiv i adjektiv) a kongruence, které netřeba ilustrovat, uvedu několik příkladů specifických vad, které komplikují porozumění:

- Autor se dopouští komolení a záměny vlastních jmen (např. MacCulen asi namísto MacCormac na s. 13; Hersnel namísto Versnel na s. 40–41; Démostenés zřejmě namísto Démétrios Poliorkétés na s. 41; Mars zřejmě na místo Mercurius na s. 43; Augustin namísto Augustus 2x na s. 87; Iseum Campase místo Campense na s. 88) a technických termínů (např. *collonia* místo *colonia* systematicky v celé práci; *heteropie* asi namísto *heterotopie* vícekrát na s. 25; Luperciale místo Lupercalie nas. 60; *imperial domi* místo *imperia domi*).
- V práci se objevují interference angličtiny a češtiny, mezi nimiž například užívání anglických preponovaných přívlastků téměř znemožňuje pochopení příslušných míst: Je spojením „model polis náboženství“ (na s. 35 a též jinde) míněn „model náboženství řecké polis“? Míni věta „... udržování polis hodnot“ (na s. 41) udržování

„hodnot řecké polis“¹ Čerpání z anglické literatury se odrazilo také v tendenci k zbytečnému přejímání cizích slov místo užití běžných slov českých (např. „generozita“ pro „štedrost“) a někdy vede téměř k „barbarismu“ (nadužívání neobvyklých slov vedoucí k nesrozumitelnosti textu).² V některých případech pak autor volí nevhodný ekvivalent, který nese zavádějící konotace (na s. 51 „hydraulický“ namísto „aquatický“).

Zcela pomímám otázku přepisu a skloňování řeckých a latinských jmen a slov, kterou v konfrontaci s celkovou jazykovou podobou práce pokládám spíše za fakultativní redakční finesu, a nechci jejím zdůrazňováním odvádět pozornost od mnohem závažnější obecné otázky, zdali je možné rozvíjet diskurz humanitních věd bez respektování pravidel komunikačního média. Agramatickým textem nemůže autor čtenáře informovat, může maximálně doufat, že ho očaruje (ne-li začaruje) magií esoterického výraziva. Pouhé magické užití cizích slov bez respektování syntaktické struktury však nekonstituuje racionální odborný diskurz.

2. Některé věcné poznámky

Autorovy odkazy na množství římských reálií jsou zřejmě přejímány ze sekundární religionistické literatury a některé jeho formulační zkratky prozrazují, že si v této oblasti není zcela jist. Např. na s. 39 tvrdí, že „Impérium v antickém diskurzu označovalo dva druhy moci – exekuční moc magistrátů (úřední moc) a moc vojenského generála, který mohl být svými vojáky (primárně po vítězné bitvě) označen za imperátora, to znamená vítěze.“ – Titul „imperator“ pochopitelně neznamená „vítěz“. Provolání imperatorem ze strany vojska opravňovalo v republikánské době vítězného velitele žádat Senát o povolení slavit triumf, v době principátu se tento titul stal postupně pevnou součástí titulatury principa.

Autor tvrdí (s. 54), že „Imperiální diskurz o úpadku Řeků nebyl přijímán a naopak byl cíleně obrácen v případě druhé sofistiky.“ Domnívám se, že téma úpadku Řeků v římském kulturně politickém diskurzu nelze takto zjednodušit. Rozhodně to nebyla teprve druhá sofistika, která by se vůči němu vymezila. Pro vyváženost bychom museli vzít v úvahu jednak rozvíjení tématu úpadku Říma samotnými Římany v rané imperiální době (Tacitus), jednak

---

1 Podobně spojení „teorie koncipující metafory“ (s. 13) budou pravděpodobně míněny spíše „metafory, které koncipují teorie“, nikoli „teorie, které koncipují metafory“.

2 Překlad by jistě neuškodil např. pasáži na s. 30: „Člověk je strukturován a strukturuje své prostředí v dialektice objektivizace a ztělesňování generujících schémat. Jednotlivé habitusy generující principy praktických dovedností a klasifikačních schémat se liší podle druhu pozice, kterou jednotlivec zaujímá v sociálním prostoru...“

přítomnost panegyriků na Řím a řeči k císaři v druhé sofistice (Ailios Aristeidés, Dión Chrýsostomos), a dále bychom museli reflektovat, že v diskusích o atticismu a asianismu rozvíjených přímo v Římě (Cicero, Caesar, Dionýsios z Halikarnassu) se motiv úpadku „asijských“ Řeků stavěl do souvislosti s motivem excelence a převahy klasické řecké *paideia*.

3. Hodnocení formální stránky práce

Po formální stránce práce odpovídá nárokům kladeným na diplomovou práci. Lze jí vytknout pouze nejednotnost v bibliografických údajích. Autor někdy uvádí příjmení i jméno autora, jindy pouze příjmení, zatímco jméno zkracuje počátečním písmenem. V bibliografickém seznamu na konci práce často opomíjí oddělovat příjmení a jméno autora čárkou.

Závěrečné hodnocení

Práci svým obsahem i rozsahem odpovídá požadavkům na diplomovou práci a doporučuji ji k obhajobě. Vzhledem k jejím jazykovým nedostatkům se mi nezdá správné hodnotit ji *eminenter*. Navrhuji stanovení známky na základě toho, jak srozumitelně se autorovi podaří vysvětlit téma práce a její závěry členům komise.

V Praze dne 27. 5. 2015

Mgr. Jiří Pavlík, Ph.D.